

Mürsel TURBAY
BEM-BİR-SEN GENEL BAŞKANI

GENÇLİK VE GENÇLİĞİN MADDİ VE MANEVİ GELİŞİMİNDE
SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİNİN YERİ VE ÖNEMİ¹
(TEBLİĞ)

Toplumların varlığında, sağlam bir gelişme ancak, o toplumun gençliğinin içinde bulunduğu durumun doğru tespit edilmesi, problemlerinin milli bir bilinç ile, kültürü ve geleneği çiğnemeneden, içinde bulunulan çağa uygun şekilde çözümlenmesi ile mümkün olur.

Bu sebeple, bir toplumun o gününü ve bilhassa geleceğini yok etmenin en kestirme ve en etkileyici yolu gençliği **dejenere** etmektir

Ülkemiz kayıtlarına göre Milli Eğitim Bakanlığı gençliği şöyle tarif etmektedir: **Gençlik, bülüğa erme neticesinde, biyolojik ve psikolojik bakımdan çocukluğun sonu ile, toplum hayatında sorumluluk alma dönemi olan 12-24 arasında kalan yaş gurubudur**

Uluslararası (BM) kayıtlarına göre ise genç, **“15 ile 25 yaşları arasında, öğrenim gören, hayatını kazanmak için çalışmayan ve ayrı bir konutu bulunmayan”** kişidir.

Sosyolojide şöyle bir kural vardır: **İçtimaî bir hâdisenin sebebi, yine başka bir içtimai hâdisedir.** Yani günümüz gençliğinin problemlerinin sebebi yine içinde yaşadığı toplumdur.

Gençliği; **çocukluk ile erişkinliği birbirine bağlayan bir köprü** gibi görürsek, geride kalan bir çocukluk dönemi ve henüz daha gelmemiş olan bir erişkinlik yaşı arasında belirsiz, arayışlar içinde bulunan bir dönemdir gençlik dönemi.

O yüzden bu dönem, hayat için bir yön ve hedefin arandığı, topluma, aileye karşı sorumlulukların üstlenilmesi için kişilik özelliklerinin kazanıldığı, kişinin daha müstakil hareket etmek istediği, gelenek-görenek-örf-adetten çok, yaşanan çevrenin ve arkadaşların önemli olduğu bir dönemdir.

Gençlik dönemin en başta gelen psikolojik özelliklerinden bazıları **kişilik bunalımı, isyankarlık, hayatta gaye edinememe, sorumluluk duygusunun gelişmemesi, aşırı maceracı istekler, aşırı tedirgin hareketler, zor beğenme, çabuk tepki verme ve vazgeçme, kararsızlık/bencillik, savurganlık/dağınıklık, giyim zevkinin sürekli değişmesi vs.’dir.**

Gençliğin bağımsızlık ve topluma karışma çağı gibi algılandığı bir toplumda gencin kendini topluma

---

¹ Bu makale, 11-13 Mayıs 2014 tarihinde Eskişehir’de düzenlenen ‘Türk Dünyası Sivil Toplum Zirvesi’ nde bildiri olarak sunulmuştur.

ispatlama gibi bir rolü olduğuna inanılır. Kendini bu role kaptıran gençliğin ise, yeterli dinamiklerle ve medeniyet değerleri ile beslenmemesi halinde; **aşırı hayalcilik, refah hastalığı, özentî, kimlik bunalımı ve kendini tanımama, idealsizlik ve lâkaytlık, bencillik, ahlâki ve manevi değerlerin azalması, uyuşturucular, fanatizm ve kötü alışkanlıkların kazanılması, zararlı yayınlar ve terör odaklarının varlığı, ailenin bozulması ve güvensizlik, işsizlik ve gelecek kaygısı, başkaları ile ilişki kuramama gibi durumlarla karşılaşması kaçınılmazdır.**

Ülkemizde son yıllarda yoğun teknoloji bombardımanı sayesinde değişen toplum düzeni içinde farklı rol beklentileri ve bu değişime paralel biçimde değişime zorlanan gençler, ruhî bir gerilim ortamında kimlik-kişilik arayışlarına başlamışlardır.

İçinde buldukları dönem gereği değer yargıları hızla değişen genç, içinde yaşadığı toplumun değerlerinin de hızla değişmesi karşısında bunalıp bocalamakta, **ya hiçbir değere inanmayan, idealden yoksun, günübirlik uğraşlar ve maddi zevklerle oyalanan, kendine ve çevresine yabancılaşan bir varlık haline gelmekte, ya da sağlam temellere oturmayan, medeniyet değerlerini kendilerine göre algılayan, gerçek bir manevi iklimden uzak, aşırı ideolojik ve tek tip bir bağınazlığa düşmektedir.**

Acaba çocuklarımızın ve gençlerimizin eğitimleriyle ne kadar yakından ve gereği gibi ilgilenebiliyoruz.

Okul-aile-çevre üçgeninde dönen eğitim serüvenini destekleyecek diğer materyaller, kurum ve kuruluşlar kimlerdir?

Çocuğun ve gencin içinde yaşadığı çevre, onun maddî ve manevî yönden yetişmesine uygun mu?

Devlet, acaba gençlerine ne kadar sahip çıkabiliyor?

Ünlü Türk filozoflarından İbn-i Sina eğitimi; **“taş üzerine nakışlar yapmaya”**, bir başka ünlü filozof Gazali ise, **“yabani ısrırgan otlarını ayıklayan bir bahçıvanın faaliyetine”** benzetmektedir.

Aile, çocuğa ilk bilgilerin verildiği yerdir. **Sağlam aileden sağlam nesiller, sağlam nesillerden sağlam milletler, sağlam milletlerden sağlam devletler meydana gelir.**

Osmanlı bu konuya çok önem vermiş, aile yapısını bozacak tüm olumsuzluklar önceden bertaraf edilmişti. Batılı bir aile hukuku hocası olan Prof. GastonJezz, **“Türk milletinin elinden aile nizamını alırsanız, geriye hiçbir şey kalmaz”** diyerek, Türklerdeki aile yapısının önemine bir batılı olarak işaret etmiştir.

Avrupa'da gençliğin en büyük problemi ailenin zayıf oluşudur. Sevgisiz yetişen çocuklar problemlili olmakta, bu problemlerini kendi kuracakları aile yapılarına yansıtmakta, problemlili aileler ile bir süre sonra dağılıp toplumu da problemlili hale getirmektedirler.

Ord. Prof. Dr. Ali FuatBaşgil, ülkemizde de milyonlarca kişinin okuduğu o muhteşem eseri **“Gençlerle Başbaşa”** adlı kitabında gençlere altın öğütler verirken, **düşünen insanın, maden kuyusunda kazma sallayan işçiden daha çok çalıştığını ifade eder.** Fikri çalışmalar için her gün sürekli 2-3 saatlik bir çalışmayı öneren Başgil, İbn-i Sina'nın **“Katb-u Şifa”** isimli eserini günde 2 saat çalışarak yazdığını anlatır.

Gençlere verdiği bir diğer öğüsünde de bir işte rastlanılan güçlüğü **önce parçalara ayırmasını** ister. Her parçayı, dolayısıyla her güçlüğü birer birer sırayla yenmesini söyler, böylece her konu noksansız öğrenilir, her atılan adım iyice pekiştirilir sonra diğer adımlara geçilir.

ÇOCUK, DİNİ BİLGİLERİ AİLEDE ALMAYA BAŞLAR

Çocuk ilk dini bilgileri, dua ve ibadet şekillerini aile ocağında öğrenir. Çocuklarını doğru ve sağlam bir inanca sahip olarak güzel bir ahlâkla yetiştirebilmek için ailelerin en baştan itibaren çocuklarıyla doğru bir iletişim kurmaları gerekmektedir.

Günümüz gençliğinin problemlerine dinimizin ortaya koyduğu çözüm yolları içinde en önemlilerinden biri de eğitimidir.

Dinimiz İslâm, ilme, eğitim ve öğretime büyük önem vermiştir. **İlim öğrenmede kadın erkek ayrımı gözetmemiş, imkan eşitliği sağlamıştır.**

Peygamberimiz (s.a.s.), insanlara hem **maddi** hem de **manevi ilimlerin** öğretilmesini tavsiye etmiştir.

Bilinen gerçek ki; **sadece dini ilimler taassuba, sadece pozitif ilimler şüpheyeye götürür. Eğitimde kafa ve kalp bütünlüğü sağlanmalıdır. Kişinin kafasında çağının en son bilgileri olmalı, kalbinde de imanı bulunmalıdır.**

Yine Gazali'den bir örnek vermek gerekirse; terbiye bir ilim işidir. Terbiyenin nihaî gayesi olan iyi insan yetiştirme iş ise ilim sayesinde gerçekleşebilir. Yüce dinimiz İslam'a göre eğitimin gayesi, mükemmel insan yetiştirme ve faziletli toplum oluşturmaktır.

KUŞAK FARKI NASIL GİDERİLİR?

Hz. Ali (r.a.), "**Çocuklarınızı kendi zamanınıza göre değil, onların yaşayacakları zamana göre yetiştiriniz**" sözleri bugün çocuk ve gençlerimizle aramızda yaşandığını düşündüğümüz "kuşak farkı" söyleminin ilacı gibidir.

Milletimizin dinini, ahlâkını, insanî, kültürel, medeniyet ve inanç değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; dinini, vatanını, ailesini, bayrağını toplumunu seven ve daima yükseltmeye çalışan gençlerimizi elbirliği ile yetiştirmemiz gerekir.

Zaten İslâm hukukunda hükümlerin üzerine oturduğu esaslar; dini, aklı, nefsi, nesli ve malı korumak olarak sıralanır.

Buradan hareketle gençlerimizi maddi ve manevi olarak her türlü kötülükten, asra ait felaketlerden korumak ve bu yönde bilinçli kadrolar oluşturmak gerekir.

GENÇ NÜFUS VE TÜKENMİŞLİK HALLERİ

Türkiye şartlarında bakıldığında TÜİK verilerine göre toplam nüfusun yüzde 40'ını genç nüfus oluşturuyor.

"İnsanoğlu fitratına uygun yaşamayı" reddedip, ideallerini erişilmesi güç hedeflerle süslemekte, bu seferde idealleri ile temel insani ihtiyaçları arasında sıkışıp kalmaktadır.

Tükenmişlik demek, **fitri yaşamı dünyevi zevklerle süsleyen kişilerin**, sahip oldukları hayat enerjisini **boş yere harcamaları ve tükenme halleri** demektir.

Manevi beslenmeyi göz ardı eden, aşırı hırslı ve başarı odaklı kişilerde tükenmişlik halleri daha sıklıkla görülüyor. Manevi ihtiyaçları karşılamayı ihmal etmemek, devamlı kariyer ve para ekseni düşünmemek, sosyal ilişkileri canlı tutmak, çevrenizdeki kişilerden destek almayı ihmal etmemek gençlerimizde bu sendromuhafifletecektir.

Moda tabir ile günümüzün kuşaklarından **Y ve Z** diye isimlendirilen kuşaklar, içinde bulunduğu **verimsizlik, kalitesizlik, aidiyetsizlik, tatminsizlik, kararsızlık ve doğuştan tüketiciliğe ve rahatlığa alışma durumu** İbn-I Haldun'un "**asabiyet teorisini**" akla getiriyor.

İbn Haldun bu teorisinde, toplumdaki bu tür tatminsiz kuşakları tarif ederken, "**İçinde yaşadıkları nimetler onları törpüler. Törpülenen kısımları zaman tarafından yenilir ve içilir. Çünkü nimet onları inceltmiş, tabii refah sularını içmeye müsait saf hale getirmiştir**" der.

Günümüz toplumuna baktığımızda ebeveynleri tarafından binbir güçlük kazanılıpönlerine serilen nimetleri fütursuzca tüketen bir nesil bulunmaktadır.

KURAN-I KERİM GENÇLERDEN NASIL BAHSEDER?

Kuran-ı Kerim'de gençlerden "**civanmert**" diye övgüyle bahsedilen iki yer vardır.

Bunlardan biri altı genç ve sonradan kendilerine dâhil olan bir çoban ve köpeğinden oluşan **Ashab-ı Kehf'tir**. Diğeri ise Enbiya Suresi ayet 60'da bahsedilen, **İbrahim Aleyhisselam'ın** hadisesidir.

Esasında Kuran-ı Kerim'in "**civanmertlik**" diye övdüğü iki hadisenin ortak yönlerini yakaladığımızda ideal gençlik formülünü rahatlıkla oluşturabiliriz.

Ashab-ı Kehf kıssası, kendilerine peygamber ulaşmadığı halde, hadiseleri sorgulayarak Allah'ın birliğine inanan gençleri anlatıyor. Varlıklı ailelerin çocukları olan bu gençler, kral tarafından davalarından vazgeçirilmek için zorlanılsa da ne dinlerinden vazgeçiyorlar ne de kendilerini gizliyorlar.İbrahim Aleyhisselam da yine varlıklı bir aileden gelmektedir. Kendisine peygamber ulaşmadığı halde Hazreti Allah'ın birliğine iman etmiştir. Ancak Ashab-ı Kehf'ten farklı olarak hadiseleri tek başına sorgulayıp hakikate ulaşmıştır. Yine o da ateşe atılmak pahasına davasına sarılmış ve kendini gizlemeye gerek duymamıştır.

Bu iki hadisede de gençler, varlıklı ailelerden gelmelerine rağmen, İbn Haldun'un teorisinde olduğu gibi **asabiyetlerini kaybederek rehavete kapılmamışlardır**. Önce kendilerini, sonra toplumu sorgulayarak doğruya ulaşma cesaretini göstermişlerdir. Sonuç olarak bugün gençlerin durumu dikkate alındığında, rahatlığa alışan gençlerin asabiyetlerinin kaybolduğunu söylemek mümkün.

SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI VE GENÇLER BİLEŞENİN DE BEM-BİR-SEN ÖRNEĞİ

Gençlerimizin **hür ama bilimsel düşünen, belli değerler ve medeniyet çizgileri esasına göre düşünme gücüne sahip, bir dünya görüşü edinmiş, azimli, inançlı, kararlı, evrensel değerlere saygılı ve temel bir bilinç ve şuur bütünlüğü ile yetiştirilmesi gerekmektedir**.

Kitle haberleşme araçlarından olan **gazete, radyo, televizyon, sinema, bilgisayar, internet, cep telefonu** gibi araçlar, günümüzde gençler üzerinde etkisi büyük olan materyallerdir. Bunun karşısında, **kitap** eski kıymetini kaybetmiştir. Sinema ve çizgi film kahramanlarını model alarak büyüyen genç nesil, kahramanlığa özentili davranışlar göstermekte, **aşırı ancak içi boş bir özgüvene sahiptirler.**

Aşırı özgüven onların **sınırsız bir kariyer**peşinde koşturmakta, ancak ne iş gücü sahibi olabilmelerine imkan tanımakta, ne de vatanına, milletine, değerlerine sahip olabilme adına bir bilinç kazandırmaktadır.

Bu gençlerimiz ilerleyen aşamalarda **amaçsız, idealsiz ve işsiz, aile düzenleri bozuk bir topluluk** olarak, yaşamın kıyasına köşesine ilişmektedir.

Ne yapmamız gerekiyor?

- ✓ Bizler sivil toplum kuruluşları olarak öncelikle;
- ✓ Çocuklarımızın ve gençlerimize **eğitim kalitelerine** yönelik politikalar üretmeliyiz.
- ✓ Eğitim politikalarındaki donanım, çocuğun anne kucağından inip sokağı tanıdığı ilk günden başlayarak **hayatının tüm aşamalarına** yayılmalıdır.
- ✓ Milli ve manevi değer eğitiminden yoksun yetişen çocuklar, **toplumun genlerini** bozmaktadır. Bu yüzden değerler eğitimine önem verme ilanı, inancını hem düşünen, hem ifade eden hem de uygulayan bir nesil oluşturulmalıdır.
- ✓ Gençlerimizin çağın gereği olan ne varsa, **kendi kültürel ve inanç değerlerini ötelemeden onlarla donanmalı, birkaç yabancı dili öğrenmeli, içi boş özgüven balonları yerine, gerçek özgüvenle donanmış ancak edep ve haya ikilisini de edinmiş gençler olarak topluma kazandırılmalıdır.**
- ✓ Sivil toplum kuruluşları bütçelerinin bir bölümünü çocuklarımızın ve gençlerimizin eğitilmesi, milli ve maneviyatçı bir gençlik oluşturulması için hazırlanacak politikalara ve uygulamalara katkı olarak ayırmalıdır.
- ✓ Gençleri kullanabilecekleri ve faydalanabilecekleri teknoloji haricinde günlük teknoloji hareketlerinden uzak tutabilmeli, ilgilerini bilgisayar, internet ya da cep telefonundan, gerçek dünyaya çekebilmeliyiz.
- ✓ Çocuklarımızın ve gençlerimizin kütüphanelere, tiyatrolara, müzelere, sosyal paylaşım yapabilecekleri gerçek mekanlara ulaşmalarında kolaylıklar sağlamalıyız.
- ✓ Tarihimizi ideolojik manada kötülemek yerine, muhteşem Osmanlı dönemini gerçek modülleri ile tanıtmalı, **ezik, sünepe, kendini ifade edemeyen bir gençliği, öz güveni yüksek, edep, bilgili, donanımlı bir gençlikle yer değiştirmeliyiz.**
- ✓ Biz **Bem-Bir-Sen** olarak eğitimin insan hayatının her evresinde önemli olduğuna inanan bir sivil toplum örgütüyüz.
- ✓ Bu manada sendikal bütçelerimizden hem üyelerimizin eğitimlerine, hem de çocuklarımızın ve gençlerimizin değerler eğitimi düzeyindeki faaliyetlere pay ayırmaktayız.
- ✓ Toplumun bir parçası olan öksüz ve yetim çocuklarımızın diğer çocuklar gibi kimlikli ve kişilikli büyümeleri ve sosyal faaliyetlere katılabilmeleri adına sürdürdüğümüz proje bazlı faaliyetlerimiz devam etmektedir.
- ✓ Bu çocuklarımıza unutulmaya yüz tutmuş **Türk-İslam sanatlarının** öğretilmesi, dil eğitimi kazandırılması, bilimsel eğitimlerine kaynak oluşturulması konularındaki çabalarımız devam etmektedir.
- ✓ Üniversitelerde okuyan öğrencilerimizin **inançlı, samimi, lider tandanslı** birer kimlik kazanabilmeleri yönündeki projelerimiz devam etmekte, yardımlarımızı sürdürmekteyiz.

- ✓ Önümüzdeki günlerde devreye alacağımız **Uluslararası Öğrenci Platformu** projemiz kapsamında oluşturacağımız bir mekanda, eğitim görmek adına ülkemizde bulunan yabancı öğrencilerin biraraya gelmeleri, kültürel aktarımlar yapabilmeleri, kendi ülkelerini bir diğer ülke öğrencisine tanıtmaları ve ülkemiz hakkında doğru ilk elden bilgilere ulaşabilmelerini temin etmek için başlattığımız projemiz de devam etmektedir.

Sonuç olarak;

Çocuklarımız ve gençlerimizi dünyanın seküler bakış açıları ile oluşturduğu, hızlı teknoloji ile büyüttüğü, değerlerimizden uzak, dinimizi, milletimizi, kültürümüzü korumayı öğrenmeyi “**gericilik**” sayan politikaplardan uzak tutmak mecburiyetindeyiz.

Çocuklarımıza, gençlerimize hayatları boyunca peşinden koşacakları, bir bilinç ve irade içerisinde katkı sunacakları “**insan olma**”, “**arif olma**” derdi kazandırmalıyız.

Geçmişe dönmek istemiyorsak, bugünde de takılıp kalmamın olumsuz olacağını düşünüyorsak, çocuklarımızı, gençlerimizi yarınları kuşatan gelecek yolculuğuna bir medeniyet mefkuresi ile, bir değerler manzumesi ile birlikte çıkarmamız gerekir.

Bunun için devlete düşen yükün büyük bir bölümü **sivil toplum kuruluşlarının sırtındadır.**

Bunun farkına varmamız gerekir.